

POSTANOWIENIE

27 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 27 marca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P. B.
przeciwko Gminie Miejskiej W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. B.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 19 września 2022 r., I AGa 77/22,

- 1) **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) **obciąża kosztami postępowania kasacyjnego powoda, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

[PG]

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie

i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 19 września 2022 r. (sygn. akt I AGa 77/22) pełnomocnik powoda P. B. oparł wniosek o jej przyjęcie na przesłankach określonych przez art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do przesłanki istotnego zagadnienia prawnego należy stwierdzić, że skarżący sformułował je w postaci skierowanych do Sądu Najwyższego zapytań: „czy można mówić o wadzie dokumentacji projektowej (dzieła) w postaci braku właściwości pozwalających na uzyskanie pozytywnego uzgodnienia z właściwym konserwatorem zabytków na etapie uzyskiwania pozwolenia na budowę (art. 39 pr. bud.), w sytuacji, gdy obiekt nie jest objęty ustawowymi formami ochrony zabytków, które zostały wymienione we właściwych przepisach i nie wymaga uzgodnień z konserwatorem zabytków, a mimo to organ wydający pozwolenie na budowę odmawia jego wydania” oraz „czy dokumentacja sporządzona przez przyjmującego zamówienie (powoda) w oparciu o nierzetelne, niepełne, nieaktualne bądź nieprawdziwe treści tj.: umowy, specyfikacji istotnych warunków zamówienia, danych ewidencyjnych w wojewódzkim rejestrze zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków, stanowi wadę wynikającą z przyczyny tkwiącej w dostarczonym przez zamawiającego (pозwanego) materiale”. Co do powołanej przez skarżącego przyczyny kasacyjnej z art. 398 § 1 pkt 2 k.p.c., skarżący uzasadnił ją potrzebą rozważenia przez Sąd Najwyższy kwestii wykładni pojęcia „wadliwości materiału” występującego w przypadku umów o dzieło, a zwłaszcza w realiach umów na wykonanie dokumentacji projektowej. W dalszej kolejności skarżący zaprezentował szereg przepisów, to jest: art. 39 prawa budowlanego art. 7 oraz 19 ust. 1 i 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami; art. 433 pkt 3 prawa zamówień publicznych, przywołując ich treść wraz z komentarzem odnoszącym się do ich wykładni.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, IC BSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Ponadto, w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że zagadnienie to nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepubl. i z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20, niepubl.). Zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., musi być przydatne dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej skargi kasacyjnej, w tym znaczeniu, że rozstrzygnięcie tego zagadnienia ma znaczenie dla oceny zasadności bądź wniesionej skargi kasacyjnej. W ocenie Sądu Najwyższego tego warunku nie spełnia zagadnienie, a ściślej zagadnienia prawne sformułowane w skardze kasacyjnej przy uwzględnieniu treści wyroku Sądu Najwyższego z 3 lutego 2023 r., II CSKP 361/22, który zapadł wcześniej w tej sprawie. Wykładnią prawa dokonaną w tym orzeczeniu związany był sąd drugiej instancji, któremu sprawa została przekazana (art. 398²⁰ zd. pierwsze k.p.c.). Negatywne rozstrzygnięcie dla powoda w Sądzie drugiej instancji, które zapadło po ponownym rozpoznaniu sprawy, było wynikiem zastosowania przez ten Sąd wykładni przepisów prawa, zgodnie ze stanowiskiem

Sądu Najwyższego, istotnych dla oceny zasadności wniesionego powództwa, w szczególności na skutek dokonania określonej wykładni postanowień umowy zawartej przez strony i ustalenia celu, jaki przez umowę jej strony zamierzały osiągnąć. Na podstawie ustaleń, wynikających z dokonanej wykładni postanowień umowy, Sąd ocenił czy wykonane dzieło miało wady i o jakim charakterze. Z tej perspektywy bez znaczenia dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej pozostają sformułowane w niej zagadnienia prawne. Poza tym drugie, z zawartych w skardze kasacyjnej zagadnień opiera się na założeniach faktycznych przyjmowanych przez samego skarżącego, które nie znalazły odzwierciedlenia w ustalonym w sprawie stanie faktycznym stanowiącym podstawę wyroku zaskarżonego skargą kasacyjną. Skarga kasacyjna nie zawiera przy tym zarzutów procesowych, które czyniłyby tę podstawę niepewną. Tymczasem Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Oznacza to, że podstawą oceny zarzutów naruszenia prawa materialnego stanowi stan faktyczny ustalony w sprawie, a nie stan faktyczny, który zdaniem strony skarżącej powinien zostać ustalony w sprawie. Z tych przyczyn na kanwie dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych nie aktualizowała się potrzeba wypowiedzi Sądu Najwyższego w odniesieniu do drugiego zagadnienia prawnego.

Odnosnie zaś do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. należy zauważyć, że warunki wymienione w tym przepisie odnoszą się rozłącznie do dwóch sytuacji: 1) wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i 2) wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Potrzeba wykładni przepisów prawnych występuje,

jeżeli co do konkretnego przepisu prawnego brak jednolitego lub utrwalonego orzecnictwa, zwłaszcza Sądu Najwyższego albo też przyjęta i dominująca wykładnia jest oczywiście błędna lub kontrowersyjna. Występowanie przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., dotyczy sytuacji, w której istnieje potrzeba wykładni konkretnych przepisów i do tego się ogranicza, a więc nie polega na jednoczesnej wykładni kilku przepisów i poszukiwaniu na tej podstawie określonej normy prawnej, która mogła albo nie mogła zostać zastosowana w zindywidualizowanej sprawie objętej skargą kasacyjną. Tymczasem skarżący zaprezentował wywód ograniczający się, co do zasady, do potrzeby wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy rozumienia wykładni pojęcia „wadliwości materiału” w przypadku umów na wykonanie dokumentacji projektowej. Skarżący wskazał, bowiem, że zgodnie z art. 638 § 1 zd. 2 k.c. dzieło (dokumentacja projektowa) zamówione przez stronę pozwaną (zamawiającego) zawierało wadę, która powstała z jej wyłącznej winy strony pozwanej. W ocenie powoda wykonał on zamówione dzieło w oparciu o materiał (umowę, SIWZ i OPZ oraz dane w publicznym rejestrze), który dostarczyła mu (zagwarantował dostęp, przekazał, udostępnił informacje o braku wpisu obiektu do wojewódzkiego rejestru zabytków bądź gminnej ewidencji zabytków) pozwana. Konkludując, skarżący wyraził pogląd, zgodnie z którym „zaaprobowanie przez Sąd Najwyższy rozumienia dookreślonych przepisów, przedstawione przez powoda, może przyczynić się do istotnej zmiany w orzecnictwie sądów powszechnych dotyczących bezwzględного charakteru odpowiedzialności przyjmującego zamówienie za wady z tytułu rękojmi”. Konfrontując wyżej przedstawione rozważania strony skarżącej z przesłanką określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. stwierdzić należy, że przesłanka ta ma charakter generalny, a nie konkretny, ograniczony do danej sprawy. Występuje ono wówczas, gdy Sąd Najwyższy ma rozstrzygnąć kwestię uniwersalną, nie zaś kazuistyczną. W centrum zainteresowania jest tylko sam przepis prawny ze względu na poważne wątpliwości w jego wykładni. Szersze ujęcie oznaczałoby, że postępowanie kasacyjne nie miałoby granic i stałoby się kolejną (trzecią) instancją sądową. W rezultacie konfrontacja uzasadnienia zaprezentowanego przez powoda z wymogami przewidzianymi w orzecnictwie Sądu Najwyższego odnośnie do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. przełożyła się na skutek procesowy

w postaci nieuwzględnienia jego wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W ocenie Sądu Najwyższego nie zachodziła również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 w związku z art. 391 § 1 i 398²¹, przy przyjęciu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. zasady odpowiedzialności strony powodowej za wynik postępowania kasacyjnego.

[SOP]

[ms]